

Bibliografie:

1. Bodea Hațegan Carolina "Procesarea fonologică și aspecte practice "Cartea albă a Psihopedagogiei speciale 2013.
2. Burlea Georgeta "Tulburări ale limbajului oral și scris cauzate de deficitul fonologic la copii" Revista Română de pediatrie nr. 4, 2010.
3. Donald Shankweiler "Starting on the Right Foot" A review of Marilyn Jager Adams' Beginning to Read: Thinking and Learning about Print, pg. 225.
4. <http://psycnet.apa.org/record/1990-98403-018>
5. Lecocq, P. (1991). Apprentissage de la lecture et dyslexie, apud Burlea, G. (2007). Tulburările limbajului scris-citit, Iași, Editura Polirom.
6. Manual de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale (DSM-IV) București, 2003.
7. Olărescu Valentina "Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic" Chișinău 2008 p.153-244.
8. Oprea V., Nițu E. "Set de instrumente, probe și teste pentru evaluarea educațională a copiilor cu dizabilități".

EVALUAREA AUZULUI FONEMATIC LA COPII PREȘCOLARI

Dorofeeva Ala, logoped,

IP Școală primară.-grădinița 199, grad didactic I

Rezumat

O bună evaluare a auzului fonematic poate să asigure și o bună planificare a obiectivelor, ceea ce este esențial, dacă dorim ca copilul să înregistreze progrese.

Stabilirea unei relații cu copilul și părintele prin interacțiune constituie baza oricărei evaluări calitative.

Evaluarea și tratamentul auzului fonematic se află într-o strânsă legătură și ambele trebuie să decurgă în paralel.

Trebuie să fim pregătiți pentru a reevalua, ce poate și ce nu poate îndeplini copilul, pe măsură ce tratamentul progresează. Aceasta presupune o modificare în timp a rezultatelor evaluării auzului fonematic și a planului obiectivelor.

An appropriate evaluation of phonemic hearing is capable to assure a good planning, that is essential, if we want the child to record progress.

Establishing a relationship with the child and parent are the basis of interaction through any qualitative assessment.

Phonemic hearing assessment and treatment are in close contact and both must arise in parallel.

We must be prepared to reevaluate, what can and what cannot be done by the child, as the treatment progresses. This requires a change in the time of the evaluation results of phonemic hearing and plan objectives.

Auzul fonematic - particularitate importantă a auzului uman prin care sunetele vorbirii sunt percepute ca elemente semantice sau foneme.

Auzul fonematic se structurează în raport cu structura sonoră a limbii materne; analizatorul auditiv își are receptorul în organul lui Corti, situat în melc (cochlee), iar primul neuron senzitiv în ganglionul spiral, alcătuind nervul cohlear, care face sinapsă în nucleii acustici (cohleari) din protuberanța, apoi trece de partea opusă a liniei mediane, formând calea acustică centrală, până la corpul geniculat medial. Aici se face sinapsă cu ultimul neuron al căii acustice, care merge până la capătul cortical al analizatorului acustic, situat în lobul temporal (circumvoluția lui Heschl, campul 41), unde se proiectează punct cu punct cochleea.

Tulburarea auzului fonematic se refera la lipsa de maturizare a acestei particularitati și la lipsa de exersare a laturii expresive a limbajului verbal, prin nerealizarea elementelor prozodice. Fonemul este o unitate senzorio-motorie de pronunție, iar la emiterea lui contribuie atât latura acustică, cat si cea kinestezic-articulatorie ale sunetelor. [1.p.65]

Auzul fonematic joacă un rol important în discriminarea sunetelor, silabelor și a cunoștințelor ca unități specifice limbajului. El se deosebește de auzul fizic și nu se confundă cu acesta. Un om poate să aibă un auz fizic foarte și un auz fonematic foarte slab. Când auzul fonematic este deficitar, recepția limbajului este și ea deficitară și nici emisia vorbirii nu este corectă; de aceea trebuie să se acorde o atenție deosebită tulburărilor de vorbire care au drept cauză deficiențe ale auzului fonematic.[2, 4, 5]

Examinarea funcției auditive

Pentru stabilirea tulburărilor de natură audiogenă este necesară examinarea capacității auditive și a auzului fonematic. În acest scop se folosesc probele acimetrice, respectiv determinarea distanței la care se percepe vorbirea în șoaptă (6-8 m). Dacă se constată dificultăți în recepționarea cuvintelor emise prin vorbirea șoptită, logopedul va trece la vorbirea normală, excluzând labiolectura (fie își acoperă gura, fie va întoarce copilul cu spatele). În acest mod se examinează capacitatea receptivă numai pe bază auditivă. Atunci când se suspectează abateri de la auzul normal, se va trece la examinarea audiometrică, determinând capacitatea auditivă aeriană și osoasă. Dacă auzul este normal, se va trece la examinarea auzului fonematic. Pentru evaluarea auzului fonematic trebuiesc urmărite următoarele obiective:

- modul, cum înțelege copilul vorbirea noastră;
- reacțiile copilului la instrucțiunile noastre;
- dacă rezolvă bine sarcinile;

Putem constata, dacă sunt probleme cu auzul fonematic, urmărind comportamentul și reacțiile spontane ale copilului în timpul examinării:

- distanța de la care copilul aude și decodifică vorbirea șoptită ;
- dacă în timpul examinării, reproduce cele auzite și în ce fel;
- dacă din câteva cuvinte a dedus propoziția;
- dacă face apel la labiolectură;
- dacă s-a așezat în așa fel, încât una din urechi să fie îndreptată către examinator;
- cum reproduce sunetele perechi, cuvintele paronime, și cele cu punct de articulație apropiat;

Examinarea auzului fonematic

Acest tip de examinare face referire la capacitatea individuală de a recepta și diferenția fonemele între ele în procesul articulării. Examinarea auzului fonematic se face față în față cu copilul, se vor pronunța paronime, dar se va exclude labiolectura. Pentru diferențierea fonematică se pot utiliza și cuvinte fără sens numite „logatomi”. Examinarea auzului se realizează prin reluarea probei de auz fonematic, la care se mai adaugă utilizarea aparatului de diferențiere fonematică. Această examinare arată diferența dintre vorbirea corectă și cea greșită. Cazurile care prezintă dificultăți majore de diferențiere fonematică vor fi trimise la ORL pentru o examinare mai amănunțită și pentru efectuarea audiogramei.[2, 3, 5]

Am alcătuit și implementat în practica mea probe pentru evaluarea auzului fonematic cu barem, notificări, anexe. Setul a fost completat și utilizat in dependentă de vârsta și capacitățile copilului preșcolar și conține:

- Probe de examinare a acuității auditive, perceperea vocii șoptite, a cuvintelor emise de la distanțe variabile, discriminarea și localizarea auditivă a surselor sonore;
- Probe de percepție fonematică percepția sunetelor, integrarea sunetelor în silabe și a silabelor în cuvinte. Tipul de erori omisiuni, inversiuni, înlocuiri, deformări etc;
- Probe de diferențiere fonematică a sunetelor surde de cele sonore și a sunetelor cu punct de articulare apropiat;
- Probe de analiză și sinteză fonetică: identificarea sunetului în cuvânt, recunoașterea poziției sunetului, capacitatea de sinteză a sunetelor în silabe și a silabelor în cuvânt.

Concluzii:

1. Rezultatele utilizării probelor de evaluare au confirmat faptul, că majoritatea copiilor au probleme în diferită măsură la auzul fonematic.
2. M-am convins de avantajele utilizării TIC -ului în activitatea de evaluarea a auzului fonematic.
3. Cadrele didactice, părinții conștientizează importanța evaluării timpurii a auzului fonematic, care stă la baza vorbirii corecte.

Bibliografie:

1. Burlea Georgeta Dicționar explicativ de logopedie. Polirom-2011.
2. Olărescu Valentina Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic. Chișinău-2008
3. Vărășmaș Ecaterina 8 LOG program de exerciții logopedice pentru remedierea dislaliei. 2009
4. Волкова Г. Л. Вопросы дифференциальной диагностики. Учебно-методическое пособие СЕЮ, Детство-пресс, 2004-144с.
5. Дьякова Н. И. Диагностика и коррекция фонематического восприятия у старших дошкольников. ТЦ Сфера, 2010- 64с.

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE LA COPIII CU TSA CU AJUTORUL ISTORIILOR SOCIALE

Cenușă Ina, logoped AO "SOS Autism"

Abstract. Social stories are individualized short stories that depict a social situation that your child affected by autism may encounter. These social stories are used to teach communal skills through the use of precise and sequential information about everyday events that your child may find difficult or confusing, thus preventing further anxiety on the part of your child.

In its most basic sense, a social story is a short story with realistic pictures which is intended to help an autistic child, teen, or adult to better understand and/or navigate his or her world.

Key words: autistic spectrum disorders, social histories, communication skills

Copiii cu tulburare din spectrul autist (TSA) au adeseori dificultăți în achiziționarea abilităților sociale, precum și abilitățile de comunicare. Există diferite strategii, instrumente concepute de experți pentru a ajuta copiii cu TSA. Unul din aceste instrumente sunt istoriile sociale create special pentru acești copii.

Istoriile sociale au fost conceptualizate în anul 1991 de medicul pediatru, cercetător în domeniul autismului, dr. Carol Gray, cu intenția de a contribui la sporirea aptitudinilor și comportamentelor sociale ale copiilor cu TSA. Acestea sunt scurte descrieri ale unei situații